

עונה
30
2013
2014

על האדמה

הקאמרטה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

הקאמרטה הישראלית ירושלים
 מייסד ומנהל מוסיקלי: **אבנר בירון**
 יועץ: **יוסף ברדנשוילי**

חברי התזמורת						
קין יער אלון ראובן*	אבוב מוקי זוהר* אורי מירז	קונטרבס דמיטרי רזנצוויג* גנאדי ליטבין	צ'לו צבי אורליאנסקי* יפים איזנשטד* מרינה כץ*	ויולה מיכאל פלסקוב* דורון אלפרין בוריס רימר אנדריי שפלניקוב	כינור שני אטיין מנרי* אדוארד רזניק* זינה ליון מיכאל קונצביץ' קרן שושני	כינור ראשון מתן דגן* נטשה שר* כרמלה ליימן** מיכאל בויאנר פאבל גלגוב רומן יוספוב סופיה קירסנובה
	בסון מאוריציאו פאז* קריסטיונס גריגס	חליל אסתי רופא*	אלכסנדר סיגלניקוב**			

כנר עמית כבוד: ארנולד קוביליאנסקי

נגנים אורחים: אבנר גיגר, חליל; איליה שוורץ, אלכס גורפינקל, קלרינט; עמית סלומון/גל רביב, קרן יער; ירון הרינג, טרומבון; קרן פנפיומן-זהבי, טימפני; טלי גלזר, נבל; אנדריאה האלם, ויולה; עודד הדר, צ'לו

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל			
פרופ' רות ארנון*, יו"ר יעקב אייזנר* ד"ר חנן אלון יצחק אלרון*	שמשון ארד פרופ' שלמה בידרמן פרופ' אבי בן בסט* פרופ' בני גיגר*	עו"ד יאיר גרין* אילן דה פריס רוברט דרייק פרופ' משה הדני*	ניסים לוי יאיר מנדלס אמנון נדב פרופ' מנחם פיש*
פרופ' שמואל קבילי רו"ח רענן קופ פרופ' אורי קרשון ברוך שלו* דב שפיר			

הצוות האדמיניסטרטיבי	
מנהל כללי: בן ציון שירה מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ' מפיק וספרן: מורן מגן	מנהלת שיווק: תמר אומנסקי מכירות: דגן פדר מנהל במה: ואלרי אקסיונוב
יועץ משפטי: עו"ד עמי פולמן הנהלת חשבונות: שרית יצחקי	תזמורת מודת לבנותיו של עקיבא עצמון ז"ל על השאלת הכינור בעל הצליל המיוחד שבו הפליא לנגן כאשר לא היה סוסק בהקמת המדינה.

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 | בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים | טל: 02-5020503 | פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com | אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות | קרן מרק ריץ' ומסתייעת בתורמים שונים.

עונה
30
2013
2014

על האדמה

מוסיקה מדרום אמריקה

אבנר בירון מנצח

אדמר קסטניידה נבל ונבל קולומביאני
(קולומביה-ארצות הברית)
יובל שפירא חצוצרה
גלעד דוברצקי כלי הקשה

דומניקו ציפולי (1726-1688)

סוויטה בפה מז'ור לחצוצרה, לכלי קשת
ולקונטינואו בעיבוד אנט לאות

אסטור פיאצולה (1992-1921)

אדיוס נונינו

אדמר קסטניידה (1978)

על האדמה* (בכורה עולמית)

הפסקה

אדמר קסטניידה

"ישוע מנצרת" ועוד קטעי סולו

אלברטו חינסטרה (1983-1916)

וריאציות קונצרטיות לתזמורת קאמרית
אופ' 23

בקונצרט ייעשה שימוש בהגברה אלקטרונית

*היצירה הוזמנה בידי

CAMAC Harps & Arpa y Voz Productions

ירושלים / המינהל הקהילתי, הגבעה הצרפתית
יום ב', 20.1.14 בשעה 10:00 (קונצרט מיוחד עם תהליך העבודה)

ירושלים / אולם הנרי קראון

יום ג', 21.1.14 בשעה 20:00

כרמיאל / היכל התרבות

יום ד', 22.1.14 בשעה 20:30

כפר סבא / אודיטוריום ספיר

יום ה', 23.1.14 בשעה 20:30

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות

מוצ"ש, 25.1.14 בשעה 20:00

כתיבת התוכנית: בני הנדל עיצוב: חגית מימון

חדשנות ומעוף מאפיינים את המנצח והחלילן אבנר בירון, מייסדה, מנהלה ומנצחה הקבוע של הקאמרה הישראלית ירושלים. בעבודה שיטתית ויצירתית הקנה לתזמורת יוקרה בארץ ובעולם והופעותיה תחת שרביטו זוכות לשבחי הביקורת, לאמון המנויים הוותיקים ולהערכת המצטרפים החדשים. מלבד 29 עונות הקונצרטים על בימות המוסיקה בארץ, הופיעה הקאמרה הישראלית ירושלים באולמות המרכזיים של פריס, אמסטרדם, ברלין, לוצרן, באזל, ז'נבה, מדריד, ניו יורק, וושינגטון, לוס אנג'לס, שיקגו, אלסקה, בייג'ין, שנחאי, טביליסי, ירוואן ועוד.

לצד העלאת נכסי צאן הברזל של המוסיקה הקלאסית, אבנר בירון משלב ברפרטואר הקאמרה יצירות מעניינות ונדירות מן המוסיקה העולמית והוא מזמין בעבור התזמורת יצירות חדשות ממלחינים ישראלים. חלק ניכר מזמנה וממרצה של התזמורת מיוחד לפעולות חינוך למוסיקה בקרב תלמידים בירושלים וברחבי הארץ.

את הקריירה המוסיקלית שלו החל אבנר בירון כחלילן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית ובתזמורת הקאמרית הישראלית. לפני כן למד ביולוגיה באוניברסיטה העברית והשתלם בניצוח באקדמיה למוסיקה בווינה ובמוצרטאום של זלצבורג. גישתו למוסיקה ולאניטרפרטציה מושפעת מהשכלתו הרחבה במוסיקה ובמדע. כחלילן הירבה להופיע בירון בהרכבים קאמריים וברסיטלים וניהל כיתות אמן רבות משתתפים בארץ

ובחוץ לארץ. כמורה וכמחנך העמיד דורות של חלילנים ושל מורים לחליל. הוא אף הקים את "אנסמבל סולני הגליל", הרכב וירטואוזי שזכה להצלחה בינלאומית בזמן קצר.

אבנר בירון ניצח על התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור והסינפונויטה באר שבע, והוא מוזמן לנצח על תזמורת ברחבי העולם. כמוכן כיהן כמנהל המוסיקלי של פסטיבלים, ביניהם "אבו גוש" ו"מי מוסיקה וטבע בגליל".

ב-1994 נתמנה בירון לראש האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. בשלוש הקדנציות של כהונתו הצעיד את האקדמיה להישגים מרשימים: הוא יזם פתיחת מחלקה למוסיקה מזרחית, הקים את התזמורת הקאמרית של האקדמיה ויסד את הפקולטה למוסיקה רב-תחומית. בירון נבחר לכהן כחבר הועדה המתמדת של ארגון האקדמיות הגבוהות למוסיקה באירופה (AEC). ב-2005 זכה בפרס שרת החינוך על מצוינות ותרומה אמנותית רבת שנים בתחום המוסיקה בארץ.

אָדמֶר קַסְטֵנִיֵדָה / נבל ונבל קולומביאני

וינטון מרסליס, נגן הגיטרה החשמלית והקונטרבס ג'ון פטיטוצ'י, נגן הבס מרקוס מילר, הפסנתרן הוונצואלני אד סימון, טריו דה פֶז הברזילי, אמן כלי ההקשה ג'ובני הידלגו, הזמרת המכסיקנית ליילה דאונס, תזמורת הג'אז האפרו-קובנית של צ'יקו או'פאריל ועוד ועוד. הוא עורך סיורים כמוביל טריו אדמר קסטניידה, ובו גם טרומבון ותופים.

בנוסף להצטיינותו כנגן, אדמר קסטניידה מאלתר ומלחין. בסדרת קונצרטים זו, הופעתו השנייה עם הקאמרטה הישראלית ירושלים, נשמע כמה מיצירותיו.

arpa llanera*

בס באורח כמעט בלתי נראה, בעודו מתווה מלודיות בידו הימנית. הוא מפיק מקצבים משולבים כמתופף ופורט על המיתרים כנגן פלמנקו. במוסיקה העממית שעליה גדל הוא משלב בי-בופ וג'אז לטיני. בזכות מקצביו המורכבים, צבעיו העשירים ורוחו הדינמית, כינה אותו הניו יורק טיימס "כמעט עולם שלם בפני עצמו".

קסטניידה הופיע בקרנגי הול, בלינקולן סנטר ובפסטיבל ג'נגו ריינהרט בניו יורק, בפסטיבל הג'אז של טנגלווד שבמסצ'וסטס, במרכז קנדי לאמנויות הבמה ובפסטיבל הג'אז DC, שניהם בושינגטון. הוא ניגן עם הגיטרסט והמלחין האמריקני ג'ון סקופילד, החצוצרן

אדמר קסטניידה נולד בבוגוטה בירת קולומביה ב-1978. בגיל 13 החל לנגן בנבל העממי הקרוי "נבל המישורים",* מכלי הנגינה הנפוצים במישורי אגן הניקוז של נהר האורינוקו. בשנת 1994 השתקע בארצות הברית ובמפגני שליטתו בנבל כבש את ניו יורק ואת זירת מוסיקת העולם. כמאמר פקיסו דה ריברה, וירטואוז הסקסופון והקלרינט הקובני: "אדמר הוא כישרון רב-צדדי וכריזמטי. הוא הפקיע את הנבל מן הצל והפך להיות אחד המוסיקאים המקוריים ביותר של "התפוח הגדול"."

לנבל הקולומביאני של קסטניידה נוספו ארבעה מיתרי קונטרבס. הוא מגדיר תבניות

גלעד דוברצקי / כלי הקשה

יובל שפירא / חצוצרה

גלעד דוברצקי הוכתר על ידי המגזין האמריקני Jazziz כאחד מגמ-12 נגני כלי ההקשה המובילים בעולם. הוא החל להופיע על בימות מקצועיות בגיל שבע, בתחילה בנגינת מוסיקה קלאסית ובהמשך - גם ג'אז ויסודות מזרח תיכוניים, צפון-ומערב אפריקניים, ברזיליים ולטינו-אמריקניים. ב-1989 השתקע בניו יורק והחל לנגן עם גדולי המוסיקאים: אורנט קולמן, אל דימיולה, טוטס טילמנס, קורנליוס באמפוס, עומר פארוק טקבילק ועוד. כיום גלעד מופיע עם זמר הג'אז מארק מרפי, עם הבסיסט סאנטי דבריאנו, עם כוכבת כינור הג'אז רגינה קרט, עם בראד מלדאו, מגדולי פסנתרני הג'אז בימינו ועם מתופף העל סטיב סמית'.

מאז חזרתו ארצה ב-2008 הופיע גלעד עם ארקדי דוכין, דוד ד'אור, עידן רייכל, יעלי בוטנר, עלמה זוהר, שירי מימון ושמעון בוסקילה, שלומית אהרון, שלמה בר, שלמה גרוניך ושרית חדד. בזירת הג'אז חבר לאבי ליבוביץ והאורקסטרה, איילת גוטליב, אלברט בגר, אלון יבנאי ושי זלמן.

גלעד מלמד בבית הספר למוסיקה רימון ומעביר סדנאות וכיתות אמן בתחום הג'אז, כלי ההקשה ואמנות האלתור. הוא זכה במלגות ובפרסים בארצות הברית ובישראל, וביניהם - פרס ראשון להלחנת מוסיקה עם יובל מסנר להצגה בפסטיבל לתיאטרון אחר בעכו (1988).

יובל שפירא, יליד תל אביב, הוא נגן חצוצרה בתזמורת הפילהרמונית הישראלית. אחרי שירותו הצבאי בתזמורת צה"ל, השלים את לימודיו בהצטיינות בבית הספר הגבוה למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת תל אביב ואחר כך המשיך ללמוד בבית הספר הגבוה למוסיקה בקרלסרוהה שבגרמניה. עם שובו ארצה, בשנת 2008, שימש חצוצרן ראשון בתזמורת נתניה הקאמרית הקיבוצית ולאחר מכן בקאמרטה הישראלית ירושלים והופיע עמן כסולן. עוד ניגן כסולן עם אנסמבל סולני תל אביב, התזמורת הסימפונית חיפה ומקהלת מורן.

יובל חבר קבוע באנסמבל בארוקדה, המתמחה בנגינה בכלים אותנטיים ובחמישיית המתכת הישראלית, בה הוא משמש גם כמעבד. בשנים 2005-2013 נטל חלק בפרויקט "דיוואן מזרח-מערב" של מאסטר דניאל בארנבוים. יובל זכה במלגות ובפרסים, ובהם הפרס לכלי נשיפה של מתכת ע"ש פרנסואה שפירא בתחרויות האביב 2005.

החצוצרה מרקיעה בטיפוס איטי אל על בליווי נהמות אפלות של הבאסו קונטינואו, עד לטריל חגיגי בסיום.

הפרק השני, המהיר יותר, מוכתר **קנצונה**, כלומר שיר, ובו כלי הקשת מצטרפים למשחק ועונים לשירת החצוצרה במתכונת של פוגה: החצוצרה משמיעה סקוונצות, כלומר קטעים מלודיים קצרים החוזרים ברצף בהשאה כלפי מטה או כלפי מעלה, אך כיוון שכלי הקשת עונים לחצוצרה בהפרש של זמן, נוצר אותו מרדף הקרוי פוגה והאופייני כל כך למוסיקת הבארוק.

הפרק השלישי, **אריה**, הוא הפרק המרכזי ביצירה. הוא הארוך ביותר והוא איטי ונינוח. יש עיבודים של היצירה שבהם החצוצרה מפנה כאן את מקומה לעוגב ולכלי הקשת בלבד ובחלק השני - לכינור מול האנסמבל. האריה, כשמה, היא שירת אהבה שמיימת.

פינאלה המרוץ חוזר. הפרק מזווג את תרועת הפתיחה עם מתכונת הפוגה של הפרק השני והוא מביא את הסוויטה לידי סיום של פורטה חגיגי.

באוסף תקליטורים שבו מוריס אנדרה המהולל מחצצר עם התזמורת הקאמרית של ז'אן־פרנסואה פאיֶר, הסוויטה של ציפולי ממוקמת בין יצירות ויואלדי, אלבינוני, טלמן, באך והנדל. עורכי הדיסק כותבים: "האזינו לציפולי. אין ספק שיפריך את דעתכם הקדומה כלפי מלחינים עלומים שפרחו בראשית המאה השמונה עשרה."

קיפחה את חיי ציפולי בטרם עת. מקום קבורתו אינו ידוע.

שתי האורטוריות שהלחין ציפולי ברומא אבדו, אך אוסף הסונטות שלו למקלדת שרד וחלקים ממנו אף הודפסו מחדש בלונדון ובפריס באמצע המאה ה-18. בשנות השבעים של המאה העשרים נתגלו במחוז צ'יקיטוס שבדרום מזרח בוליביה 23 כתבי יד ובהם יצירות שהלחין ציפולי בקורדובה ושלא היו מוכרות עד אז. כמה מיצירות תקופתו האיטלקית זכו לעדנה מאוחרת: ברטוק נטל פסטורלה לצ'מבלו בדו מז'ור ועיבד אותה לפסנתר, ומעבדת בת זמננו, אנט לאות, עיבדה סונטה בפה מז'ור למקלדת לידי הסוויטה לחצוצרה שננגן היום.

הסוויטה מתזמרת לחצוצרה, לכלי קשת ולעוגב והיא בנויה ארבעה חלקים. בפרק **הפרלוד** הקצר תרועתה הצלולה של

אין הוא נמנה עם ידוענים כגון קורלי, סקרלטי, אלבינוני או ויואלדי, אך דומניקו ציפולי הוא מלחין הבארוק האיטלקי הידוע ביותר מבין המהגרים לדרום אמריקה והמלחין הטוב מבין מי שגייסו המיסיונרים הישועים לשרת את צרכי המוסיקה של כנסיותיהם בעולם החדש.

ציפולי, יליד פרטו שבטוסקנה, למד נגינת אורגן בעירו ובפירנצה ואחר כך נסע ללמוד הלחנה אצל אלסנדרו סקרלטי בנאפולי ואצל ברנרדו פאסקוויני ברומא. בשנת 1715, משהיו כבר באמתחתו שתי אורטוריות פרי עטו, נתמנה לנגן העוגב של כנסיית מסדר הישועים ברומא. בתחילת שנת 1716 השלים את הלחנתה של אסופת סונטות לאורגן ולצ'מבלו ומבין יצירותיו ששרדו היא הידועה ביותר.

מסיבות לא ברורות עזב ציפולי את משרתו הבטוחה ברומא שנה אחרי שזכה בה, הצטרף למסדר הישועים ונסע לסביליה שבספרד, כדי להישלח משם כמיסיונר אל שבטי הגואַרְנִי שבפרגוואי ובארגנטינה. בקיץ 1717 הגיע לבואנוס איירס עם עוד 53 מיסיונרים ומשם פנה אל קורדובה שבארגנטינה ובה החל את הכשרתו. כעבור שבע שנים, ב-1724, סיים את חוק לימודיו, אך באין בישוף בסביבה לא הוסמך להיות כומר. לאורך כל שנות לימודיו שימש ציפולי כמנהל המוסיקלי של הכנסייה הישועית בקורדובה וכל אותה עת המשיך להלחין. יצירותיו החלו לקנות להן אוהדים במושבות הישועים בפרגוואי, ארגנטינה, פרו ובוליביה, אך מחלה זיהומית, אולי שחפת,

מאיה בלזיממן

חמי רודנר

נעם צור

נטשה שר

לוסי הול

אנדרו שרדר

טים בראון

תוצרת הארץ

נעם צור מנצח
חמי רודנר שירה וגיטרה
מאיה בלזיממן שירה וצ'לו

- מנחם נבנהויז מחרוזת ישראלית
- שירים עבריים בעיבוד מאיה בלזיממן
- פאול בן חיים מוסיקה לכלי קשת
- חמי רודנר שירים
- עודד זהבי הפיוט "אדיר ונאור" (בכורה עולמית)

כפר בלום: בית העם

יום ה', 27.2.14 בשעה 21:00
תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 1.3.14 בשעה 20:00
ירושלים: אולם הנרי קראון
יום ג', 4.3.14 בשעה 20:00
המועצה האזורית דרום השרון: היכל התרבות
יום א', 9.3.14 בשעה 20:00

(בקונצרט ייעשה שימוש בהגברה אלקטרונית)

קולאז' באך

טים בראון מנצח (בריטניה)
לוסי הול סופרן (בריטניה)
אנדרו שרדר בריטון (ארה"ב)
נטשה שר כינור

- באך קונצ'רטו לכינור בלה מינור רי"ב 1041
- ארוו פֶּרַט קולאז' על B-A-C-H
- באך קנטטה רי"ב 32 "ישוע אהוב, תשוקתי"
- באך קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 3 בסול מז'ור רי"ב 1048
- באך קנטטה רי"ב 49 "הולך אני ודורש בערגה"

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות

מוצ"ש, 15.2.14 בשעה 20:00
יום א', 16.2.14 בשעה 20:30
יום ו', 21.2.14 בשעה 13:00
ירושלים: אולם הנרי קראון
יום ג', 18.2.14 בשעה 20:00
חיפה: אולם רפפורט
יום ד', 19.2.14 בשעה 20:00

בן הבנדוניאון, המנצח והמלחין הארגנטיני אסטור פיאצולה הצעיד את מוסיקת מולדתו קדימה, בבנותו את קורפוס יצירותיו במהלך של תזה, אנטייתזה וסינתזה.

פיאצולה נולד ב־מָרְדֵל-פֶּלֶאטָה שבארגנטינה למשפחת מהגרים איטלקים. בהיותו בן ארבע עקרה המשפחה לגריניץ' וילג' שבניו יורק, אז רובע אכזרי, שבו נגנסטרים הטילו חיתתם על מהגרים דלי אמצעים ורבי עמל. הורי אסטור עבדו מבוקר עד ערב והילד נאלץ ללמוד להתמודד עם אימי הכרך. מזור יומו היה האזנה לגרמופון שבבית, שהשמיע שירי טנגו מפורסמים מבצירי בואנוס איירס. מחוץ לבית החל להטות אוזן לג'אז ולמוסיקה קלאסית. אביו הבחין במשיכת בנו למוסיקה וליום הולדתו השמיני קנה לו בנדוניאון משומש במצב טוב שמצא בבית עבוט ניו יורקי.

משעברה המשפחה לדרום מנהטן, החל אסטור לקבל שיעורי מוסיקה מידי שכן, הפסנתרן ההונגרי בֶּלָה וִילְדָה, מתלמידי רחמנינוב. לו יודה פיאצולה כל ימיו על כי לימד אותו לנגן באך והכיר לו את גרשווין. העמקה נוספת בהיכרות עם המוסיקה הקלאסית באה לו עם חזרת המשפחה לארגנטינה ב-1937. שם החל פיאצולה לפעול בשורות הרכבי טנגו ולערון עיבודים בעבור אַניבל טרוילו, הבעלים של תזמורת טנגו מצליחה. בכסף שהרוויח החל לקבל שיעורי מוסיקה מבן ארצו, אלברטו חינסטרה, וזה הכיר לו את יצירות ברטוק וסטרווינסקי ועודדו להתקבל ללימודים בפריס, אצל

נדיה בולנז'ה. באותה עת עמד פיאצולה להפנות גב לטנגו, אך בולנז'ה עודדה אותו להתמיד במוסיקה שצמח בה ולפתחה.

זאת הייתה מהפכת פיאצולה: אל מסורת הטנגו, סוגה מנייריסטית וייצרית, שמקורה במאורות הזנות, הפשע והסמים של בואנוס איירס, צירף את אט אלמנטים אנטיטיים - מוסיקה קלאסית וג'אז. ביצירותיו החלו להופיע דיסוננסים ותזמור סימפוני, כרומטיות ופוגות. רבים העריצוהו על כי הרחיב את מילון ההרמוניות והריתמוסים של מסורת הטנגו, אך רבו גם קריאות הבוז מאוהדי הטנגו "הטהור", ביניהם חורחה לואיס בורחס. השלטון הריאקציוני הארגנטיני הערים עליו קשיים, כי חש שבטנגו החדש ("Tango Nuevo"), הסינתזה שיצר, יש עודף אלמנטים זרים וחוסר "זקיפות קומה" ארגנטינית. פיאצולה נאלץ להופיע מחוץ לארצו, אך משנות השמונים החל לזכות בכבוד אפילו בה.

כותרת יצירתו "אדיוס נונינו" מלמדת כי זה שיר פרידה מאביו, ששמו היה וִיץ'נֶטָה, אך כינויו "נונינו" (Nonino=סבאלה). פיאצולה חב לאביו הרבה. נונינו לא רק סלל את דרך בנו יחידו לקריירה מוסיקלית מזהירה, אלא גם הציל את חייו ממש: ב-1934 פגש אסטור בן השלוש עשרה את קרלוס גֶרְדֵל, אגדת הטנגו, וזה הזמין את הנגן הצעיר להצטרף אליו למסע הופעותיו. לאכזבתו המרה של פיאצולה, אסר עליו האב לנסוע עם גרדל, בשל גילו הצעיר. והנה ביוני 1935 נתבשר העולם כי הזמר קרלוס גרדל נספה

בהתרסקות מטוס בקולומביה וכל תזמורתו עמו. לימים נהג פיאצולה להתבדח, כי אילולא היה אביו דאגן כזה, היה עתה בנו מנגן לא בבנדוניאון, כי אם בנבל שמימי.

"אדיוס נונינו" הולחן בשני שלבים: ב-1954 הלחין פיאצולה לכבוד אביו טנגו ושמו "נונינו". ואז, ב-1959, בהיותו בסיור הופעות במרכז אמריקה בעיצומה של תקופת קשיים כלכליים ואכזבות מקצועיות, נודע לו כי אביו נפטר הרחק ממנו, בארגנטינה. מיד נטל לידיו את "נונינו" ועיבדו מחדש: הוא שימר את התבנית הריתמית, אך צרף קינה חנוקה והוסיף לשמו את המילה "אדיוס" (להתראות). הטנגו זכה מיד לתגובות חמות והיה לאחת מיצירות ההיכר המושמעות של פיאצולה.

התבנית שקבע פיאצולה בטנגו הזה, מהיר-איטי-מהיר-איטי-קודה, תשמש אותו ביצירות רבות אחר כך. הקטעים המהירים מבליטים את סממני הטנגו המסורתיים: קצביות ודפוסי מלודיה מחוספסים ובעלי "זוויות חדות". בהם שילב קטעים לא-טנגואיים: איטיים, מהורהרים, נוגים ואף אלגיים. לראשונה ביצע פיאצולה את הקטע בהרכב בנדוניאון, פסנתר, קונטרבס, גיטרה חשמלית וכינור, אך אחר כך עיבדו מחדש בעיבודים מגוונים, מבנדוניאון סולו ועד לבנדוניאון עם תזמורת סימפונית. היום אפשר לפגוש עיבודים לפסנתר סולו, כינור ופסנתר, גיטרה או רביעיית גיטרות, חליל, בסון ופסנתר, שישיית חלילים, חליל פאן ואנסמבל. העיבוד שנשמיע מתוזמר לחליל, אבוב, קלרינט, בסון וכלי קשת.

מבחינה מוסיקלית, שלושת הפרקים מבוססים על מוסיקת המישורים של קולומביה וונצואלה (Música Llanera), והם מציגים את מגוון אפשרויות הביצוע של נבל המישורים ונבל הפדלים הקונצרטי.

בפרק הראשון בחרתי בקצב הפֶּחְרִיּוֹ (Pajarillo), הדורש נגינה וירטואוזית בקווי נקישה מהירים. **הפרק השני** הוא במקצב הטונדה (Tonada), המשמש הרבה בשירי עבודה של איכרי המישורים (חליבה, חריש,

"על האדמה" היא יצירה בשלושה פרקים שכתבתי בהשראת שיר השירים אשר לשלמה, הספר הפיוטי והרומנטי ביותר של התנ"ך. האהבה היא המטלה הגדולה ביותר והזכות הגדולה ביותר שהעניק לנו האלוהים, ואני נרעש לגלות את הספר היפה הזה, המלמד אותנו בתיאורים נפלאים את מתנת הנישואין ואת עונג האהבה במיטבה. הקדשתי את היצירה לרעייתי האהובה אנדריאה טֶיגֶה, שאהבתה, כוחה, יופייה ולהטה שימשו אף הם מקור השראה ליצירה.

על האדמה (בכורה עולמית)

"חורפו" - פֶּחְרִיּוֹ (מהיר) /
"החבצלות" - טוֹנָדָה (איטי) /
"יונק הדבש" - פֶּחְרִיּוֹ וּבּוֹלֶרֶה (מהיר)
כ-25 דקות

מוטו: הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם
בְּצִבְאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה, אִם תַּעֲרֹוּ
וְאִם תַּעֲזְרֹרֹוּ אֶת הָאֲהָבָה עַד שֶׁתַּחַפֵּץ
(שיר השירים ב', ז')

רעיית צאן), אך גם בשירים רומנטיים (התפעמות מנוף, שירי אהבה ובלדות). זהו ואלס איטי, ובו החלטתי להשתמש בנבל הקונצרט, שהפדלים שלו מאפשרים להחליף סולמות. יש בו גם קטע שבו הנבל מאלתר מעל מהלך הרמוני. **בפרק השלישי** מצטרפת אל הפֶּחְרִיז גם הבולֶרְיָה (Bulería), גם כן מקצב מהיר, אך הוא נטול מן הפלמנקו האנדלוסי, מקור השראה חשוב של מוסיקת המישורים. את שני הפרקים הראשונים עיבדתי עם חברי אמיליו סוז'ה והוא אף תזמר. את הפרק השלישי כתבתי עם סמואל טורס, והוא שהכין את תזמורו של הפרק לנבל ולתזמורת קאמרית.

קטעי סולו וביניהם "ישוע מנצרת"

כ-15 דקות

ביקורי הנוכחי בארץ הקודש הוא הרביעי במספר. כל ביקורי בארצכם היפה השרו עליי אושר גדול. אחד מקטעי הסולו שאנגן כתבתי במיוחד לכבוד הקונצרטים הנוכחיים עם הקאמרטה הישראלית ירושלים והוא שואב את השראתו מן האחד שהעניק לי את מתת הנגינה בנבל ובעצם כל מה שיש לי בחיי. הקטע מאפשר לי לעבוד אותו, לצחוק איתו, לבכות איתו, להתפלל למען הכל ולשבח את החיים האלה המלאים ניסים. זהו קטע הודיה לאלוהים ולכן כותרתו "ישוע מנצרת".

מהו נבל המישורים?

מזל גדול נפל על הקאובי של צפון אמריקה: תעשיית הוליווד העצימה את דמותו והפיצה אותה על פני הגלובוס. לכבוד כזה לא זכה הוואקרו, רועה הבקר של מכסיקו, הגאוצ'ו של ארגנטינה-פרגוואי-אורוגוואי או היאנרו של קולומביה-ונצואלה.

היאנרו הקולומביאני-ונצואלאני רועה את עדריו בערבות העשב של אגן הניקוז אדיר המרחבים של נהר האורינוקו. שם צמח מחול החורופו (Joropo) הייחודי - שמנגינותיו שמחות ועצובות כאחד ומקצביו ממכרים. החורופו ממזג אלמנטים מן התרבות הספרדית, הילידית והאפריקנית, ומבצעים אותו בניטרות גדולות וקטנות, במאראקס (צמד כלי הקשה עשויים דלעות ממולאות אורז) ועיקר העיקרים - "נבל המישורים" (El arpa llanera), כלי נגינה שהביאו המיסיונרים הספרדים לדרום אמריקה לשם החינוך המוסיקלי של הנוצרים החדשים. לאורך הדורות הפך הנבל הזה לכלי הנגינה העיקרי של ערבות אגן האורינוקו.

הנבל - כמטר ושישים אורכו - עשוי עץ ארז או אורן והוא משוח בלכה כדי לשמר את מלאות הצליל. מתוחים על מסגרתו 32 או 33 מיתרים מסודרים על פי עובי

גדל והולך, והם מכוונים בכיוון הדיאטוני המערבי. בניגוד לנבל הקונצרט, שנאלץ להתאים את עצמו לאנסמבל גדול, אין לנבל המישורים פדלים המסוגלים לשנות באחת את גובהי הצלילים של מערכת המיתרים כולה. לעומת זאת הוא מזכה את שומעיו במפל צלילים משתפך, ייצרי וחסם. באמצע המאה הקודמת קנה לו נבל המישורים פרסום עולמי בזכות נגינתו הווירטואוזית של הוונצואלאני חואן ויסנטה טוֹרְה־אֶלְבָּה, שניגן בו את מוסיקת החורופו, והיום כובש לו הכלי דריסת רגל במוסיקות הפיוז'ן* שבין פולקלור, ג'אז, פופ וסלסה, לא מעט בזכות אדמר קסטניידה, המביא אותו הערב אל אולם הקונצרטים הקלאסיים.

לפני ארבע שנים, לקראת הופעתו הקודמת של קסטניידה עם הקאמרטה הישראלית ירושלים, טרח להגיע ארצה במיוחד מנכ"ל חברת Camac הצרפתית, המתמחה בבניית נבלים קונצרטיים והנותנת חסות אישית לקסטניידה. בתום הקונצרט הבטיחה החברה כי תבנה במיוחד בעבור קסטניידה נבל קולומביאני ובו תוספת של ארבעה מיתרי קונטרבס. בהופעה הזאת נזכה לראות את הנבל החדש.

*שילוב, מיזוג

קונצרט חגיגי לציון
30 שנה
לתזמורת

יום א' 30.3.14
מוזיאון תל אביב לאמנות

אלברטו חינסטרה (1916-1983) / וריאציות קונצרטיות לתזמורת קאמרית אופ' 23

נושא לצ'לו ולנבל / אינטרלוד לכלי הקשת / וריאציה הומוריסטית לחליל / וריאציה מבדחת (סקרצו) לקלרינט /

וריאציה דרמטית לווילולה / וריאציית קנון לאבוב ולבסון / וריאציה קצבית לחצוצרה ולטרומבון /

וריאציה בתנועה מתמדת לכינור / וריאציה פסטורלית לקרן / אינטרלוד לכלי הנשיפה / מְחָזר (רפריזה) לקונטרבס /

וריאציה מסיימת (רונדו) לתזמורת כולה

כ-22 דקות

אלברטו חינסטרה, מגדולי המלחינים הלטינו־אמריקניים והבולט במלחיני ארגנטינה, סיים את לימודיו בקונסרבטוריון בואנוס איירס בהיותו בן 22. אחרי שזכה בפרסי הלחנה רבים וסומן כעילוי, החל לעסוק בהוראה והגיע חיש לדרגת פרופסור. באמצע שנות הארבעים נסע ללמוד בטנגלווד שבארצות הברית וידידות נקשרה בינו לבין המלחין היהודי־אמריקני אהרון קופלנד. בשובו לארצו יסד את אגודת הקומפוזיטורים הארגנטיניים ולימד בכמה מוסדות אקדמיים.

ב-1970 זכה בתואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת ייל ובאותה שנה עקר לאירופה. הוא נפטר בז'נבה בהיותו בן 67. בין יצירותיו שלוש אופרות, חמישה בלטים, יצירות סימפוניות וקאמריות ומוסיקה לתיאטרון ולקולנוע.

סגנונו של חינסטרה מתחלק לשלוש תקופות: את הראשונה, עד סוף שנות הארבעים, הוא עצמו כינה "לאומיות אובייקטיבית". הוא הלחין אז בהשפעת סטרווינסקי, ברטוק ודה־פאיייה, וכמותם הירבה לשלב ביצירותיו פולקלור. במקרה שלו נבע הפולקלור כמובן מן הפמפס הארגנטיניים שבים צמח. את שנות החמישים אחרי שהותו בארצות־הברית, כינה תקופת "לאומיות סובייקטיבית". בתקופה זו שיכלל את טכניקות ההלחנה, התנסה במוסיקה

סריאלית ודודקפונית, ושילובי הפולקלור נעשו מופשטים ומרומזים. על התקופה השלישית, מ-1958 ואילך, שאותה כינה "ניאו־אקספרסיוניזם", אמר: "אין עוד תאים פולקלוריסטיים ואין סימבוליזם. כמובן, נותרו אלמנטים ארגנטיניים, כגון קצבים נמרצים ואובססביים, פרקי אדנ'ו מהורהרים המזכירים את שלוות רמות הפמפס וצלילים מאגיים, המנסים לתת ביטוי לאלמנטים המיסטיים של ארצי".

את "וריאציות קונצרטיות" הלחין חינסטרה בשנת 1953, ואכן התווית "לאומיות־סובייקטיבית" יאה להן. בשונה מיצירתו המוקדמת, אין כאן ציטוטים ישירים מן הפולקלור הארגנטיני, אלא תחושת הארגנטיניות צומחת מסגנונו האישי של חינסטרה, שהאידיום העממי הארגנטיני כבר מוטמע בו והוא משולב בסגנון המודרניסטי שקנה לו בינתיים. היצירה כתובה לשני חלילים, פיקולו, אבוב, שני קלרינטים, בסון, שתי קרנות, חצוצרה, טרומבון, טימפני, נבל וכלי קשת ושולט בה ספקטרום רחב של צבעים, טקסטורות ואווירות: לפרקים היא ריתמית ואינטנסיבית, לפרקים - הבעתית, לרית וקודרת.

חינסטרה כתב: "אני מנסה להשיג אווירה ארגנטינית באמצעות היסודות התמטיים והריתמיים שלי.

"היצירה פותחת בנושא, וממנו צומחות אחת עשרה וריאציות, שכל אחת מהן משקפת את האופי הייחודי של הכלי המנגן בה. הענקתי לכל כלי מעמד של סולן. יש וריאציות מגוונות, מקשטות או משכללות; יש וריאציות שהן בגדר מטמורפוזה - בריאה מחדש של נושאים מיסודות הנושא הפותח".

הווריאציות אורכות בין חצי דקה לבין כמה דקות. כמאמר המלחין, כל אחת מהן ממקדת את הקשב בכלי סולני אחר (או בשניים או בקבוצה) והנגינות שהעניק להן חינסטרה מציגות את עוצמות הכלים השונים, הוירטואוזיות שלהם ו"אישיותם" השונה. התוצאה היא קונצ'רטו מענג ושנון.

הצ'לו והנבל - זיווג לא תדיר - מציגים את הנושא הפותח לאט ובהבעה. אחרי נגינת ביניים עגמומית בכלי הקשת הווריאציות מתחילות להשתרש ונמזגות זו בזו בלי הפוגה. בְּמָחֵזר הנבל מזווג לקונטרבס.

הווריאציה המסיימת היא רונדו שופע חיים, ובה התזמורת כולה משמיעה נגינה לטינו־אמריקנית - מחול המלאמבו האהוב על הגאוצ'וס של הפמפס - טעם של בית לחינסטרה. התווים החוזרים במונטווניות מייצגים רגליים רוקעות והבלחות וירטואוזיות וגאזיות מבקיעות מרוב כלי האנסמבל.

A la Tierra

Music from South America

SEASON
30
2013
2014

Avner Biron conductor
Edmar Castañeda harp and
Colombian harp (Colombia-USA)
Yuval Shapira trumpet
Gilad Dobrecky percussion

- **Domenico Zipoli** (1688-1726)
Suite in F major for trumpet, strings
and continuo, arr. by Annette Lauth
- **Astor Piazzolla** (1921-1992)
Adios Nonino
- **Edmar Castañeda** (1978)
A la Tierra* (World Premiere)

Intermission

- **Edmar Castañeda**
"Jesus of Nazareth" and other solo works
- **Alberto Ginastera** (1916-1983)
Variaciones Concertantes
for chamber orchestra op. 23

(The concert features sound amplification)

*Commissioned by CAMAC Harps & Arpa y Voz Productions

Jerusalem / Henry Crown Hall
Tuesday, January 21 2014 at 20:00

Karmiel / Performing Arts Center
Wednesday, January 22 2014 at 20:30

Kfar Saba / Sapir Auditorium
Thursday, January 23 2014 at 20:30

Tel Aviv / Tel Aviv Museum of Art
Saturday, January 25 2014 at 20:00

Program notes: Benny Hendel **Design:** Hagit Maimon

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

Advisor: **Josef Bardanashvili**

The musicians

*principal player **assistant principal

1st Violin

Matan Dagan*
Natasha Sher*
Carmela Leiman**
Michael Boyaner
Pavel Galaganov
Sophia Kirsanova
Roman Yusupov

2nd Violin

Étienne Meneri*
Eduard Reznik*
Michael Kontsevich
Zina Levin
Keren Shoshani

Viola

Michael Plaskov*
Doron Alperin
Boris Rimmer
Andrei Shapelnikov

Cello

Yefim Eisenstadt*
Marina Katz*
Zvi Orleansky*
Alexander Sinelnikov**

Bass

Dmitri Rozenzweig*
Genadi Litvin

Flute

Esti Rofé*

Oboe
Muki Zohar*
Ori Meiraz

Bassoon

Mauricio Paez*
Kristijonas Grigas

French Horn
Alon Reuven*

Honorary fellow violonist: Arnold Kobiliansky

Guest musicians: Avner Geiger, flute; Ilya Shwartz, Alex Gurfinkel, clarinet; Gal Raviv/Amit Salomon, horn; Yaron Hering, trombone; Karen Phenpimon-Zehavi, timpani; Tali Glaser, harp; Andrea Hallam, viola; Oded Hadar, cello

Board of Directors and Members of Association

*Member of the board

Prof. Ruth Arnon*, Chairman
Jacob Aizner*
Dr. Hanan Alon
Shimshon Arad

Prof. Avi Ben Basat*
Prof. Shlomo Biderman
Prof. Shmuel Cabilly
Robert Drake

Izaak Elron*
Prof. Menachem Fisch*
Prof. Benny Geiger*
Yair Green*

Prof. Moshe Hadani*
Prof. Uri Karshon
Raanan Kop, CPA
Nissim Levy

Yair Mendels
Amnon Nadav
Dov Shafir
Baruch Shalev*
Ilan de Vries

Administration

General Manager: Ben-Zion Shira
Administrative Manager: Michael Kontsevich
Producer and Librarian: Moran Magen

Marketing Manager: Tamar Umansky
Sales: Dagan Feder
Stage Manager: Valery Aksyonov

Legal Advisor: Adv. Ami Folman
Accountant: Sarit Yitshaki

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfati) Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504

Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem
The Marc Rich Foundation | and by the generous support of various donors.

SEASON
30
2013
2014

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM
MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

A LA TIERRA